

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת תולדות

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ב. רבקה מצווה את יעקב להתברך

ה. יצחק שולח את יעקב לחרן

ה. ריב הבארות בין הרועים

ה. עשו מוכר את בכורתו

ו. יצחק ורבקה מתפללים ונפקדים

ז. יצחק גר בגרר מפני הרעב

ז. ברית יצחק ואבימלך בבאר שבע

ז. יעקב מתחזה לעשו ומתברך

י. יצחק שולח את עשו לצוד כדי לברכו

ל. רבקה דורשת את ד'

מ. לידת יעקב ועשו וגדילתם

ר. עשו חוזר, בוכה, וגם מתברך

שאלה לשולחן שבת

"וצודה לי צידה"

כתב הכלי יקר: "ונראה לפי שעל ידי מטעמים אלו חשב יצחק שיחול עליו רוח הקודש מתוך שמחה".

ודבריו הם ע"פ התוספות (סנהדרין יז): 'פירוש נבואתם כלה דאין שכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה'. והגמרא בשבת (ל'): "שאיין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק... אלא מתוך דבר שמחה של מצוה".

ויש לבאר אם כן, כיצד התנבא ירמיהו לפני ובמהלך חורבן בית ראשון וכיצד כתב בנבואה את מגילה איכה ושאר הדברים הקשים מתוך שמחה?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם)

ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"והנה תומים בבטנה"

יש להבין, שמלשון 'והנה' משמע שהדבר היה הפתעה, והלא הלכה לדרוש את ד' ונאמר לה בפירוש: "שני גויים בבטנך". צריך לומר, ששמרה את הדבר בסוד ולא אמרה ליצחק, וכלפיו אמורה לשון 'והנה'. הסבר נוסף, שמתשובת ד' היה יכול להשתמע אולי גם יותר משני בנים, שאמרו לה גם שני גויים וגם שני לאומים.

"עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולך קח לי"

ראתה רבקה ברוח הקודש, שכל צרותיו של יעקב הינם: עשו, לבן ויוסף, ראשי תיבות: עלי. ואמרה לו שרק על"י קללתך בני, אך יצחק אינו בכלל צרותיך ולכן אל לך לחשוש מקללתו. ולכן אמר יעקב לאחר זמן, כאשר בקשו בניו לקחת אתם את בנימין למצרים: "עלי היו כולגה". כלומר, כל הצרות המרומזות ב"עלי", אשר ניבאה לי אמי מראש, כבר התקיימו בי, ואילו מבנימין אין כל צער מגיע לי, ולמה תבקשו ליטול ממני גם את בנימין ולצערני בכך. (הגר"א)

"ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל"

"זו איטליא של יון" (רש"י)

יש לפרש שהיה קשה לרש"י הלא כל הארץ ניתנה ליעקב, ויצחק לא השאיר כלום ואיזה 'משמני הארץ' נותן לעשו, שהרי אמר ליעקב: "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ". לכן פירש רש"י שהכוונה לאיטליה. שמובא במסכת שבת (נו:), 'בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים והעלה בה שרטון ונבנה עליה כרך גדול של רומי'. אם כן, איטליה לא הייתה קיימת בעת שברך יצחק ולא הייתה בכלל ברכת יעקב, ויכול היה יצחק להבטיחה לעשו. (חנוכת התורה)

"שני גדיי עזים"

'...האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים'. (רש"י, ע"פ פרקי דר"א)

מבואר בדברי רש"י שאותו היום פסח היה, וכן מוזכר במפרשים שהביא לו יעקב יין לד' כוסות. ויש לבאר מדוע בחר יצחק לבקש מעשו בנו שיצא לשדה כדי לצוד לו מטעמים ביום טוב, והרי ביום טוב יש להכין מזון מן המוכן ואין לצוד (רמב"ם פ"ב ה"ז מהל' שביתת יום טוב: 'ואין צדין אותן ביום טוב ואם צד לא יאכלו')? ויש לומר: א. היה ערב יו"ט זמן שחיטת הפסח, ולכן ביקש ממנו לצוד ולשחוט רק לערב, ומתיישב על בקשתו 'שא נא' שהרי ביו"ט אין משחזין את הסכין אבל משיאה על גבי חברתה, ואף עם המדרש שהיה מלאך מתיר את החיות הניצודות משום שלא רצה עדיין להרגם. ב. היה עשו מומחה לשחוט ולצוד בחץ אחד. (ע"פ הרא"ם) ג. חשב יצחק שיקח עשו את בגדי החמודות עמו ועל ידי זה יהיו החיות כמחוסרי צידה מלפניו. ד. ביקש ממנו שיצוד לו ממה שכבר צד מאתמול. ה. היה לעשו דין של קטן. (ע"פ החת"ס) ו. טרם שניתנה תורה היה מותר, ומה שקיימו האבות את כל התורה היינו לעצמם למה שכיוונו בדעתם לרצון הבורא באותה העת. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תש"פ)

הפריקט הגדול
של טמונה בפרשה
יוצא לדרך!

ביקשתם?
שאלתם?
הנה זה
קורה!

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10 סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש לע"ג
שלמה ראובן בן אריה לייב
ת.ג.צ.ב.ה

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. עשו נולד כולו כ-
 - ב. מנשות עשו
 - ג. מהם הכינה רבקה מטעמים
 - ד. עשו היה אדמוני סימן לכך שישפוך (רש"י)
 - ה. מברכות יצחק ליעקב
 - ו. פסוק של ברכה שנהוג לאומרו במוצש"ק
 - ז. השי"ת הבטיח ליצחק שירבה את _____
 - ח. בגדי עשו המיוחדים נקראו "בגדי ה_____"
 - ט. יצחק חשש שיהרגוהו בגרר כי רבקה הייתה-
 - י. מנשות עשו
 - כ. בנותיו היו רעות בעיני רבקה ויצחק
 - ל. מילה נרדפת ל"עמים"
 - מ. עבדי יצחק באו אליו בבאר שבע ואמרו לו:
 - נ. מחלת אשת עשו הייתה אחותו של- (בן ישמעאל)
 - ס. מה עשו הפלשתים לבארות אברהם?
 - ע. הבאר הראשונה עליה רבו הרועים
 - פ. המקום בו גרו, בתואל ולבן בנו
 - צ. היה בפי עשו
 - ק. מכליו של עשו
 - ר. הייתה ביניהם מריבה על בארות המים
 - ש. גילו של יצחק בהולדת בניו
 - ת. יעקב היה איש _____

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. "ויהי אך _____ יעקב... ועשו אחיו _____ מצידו"
 - ב. בגללו יצחק חשב לרדת למצרים
 - ג. עשו חיכה שיצחק ימות בשביל _____ את יעקב
 - ד. יעקב קנה את הבכורה תמורת _____
 - ה. שם הבאר השניה שעליה רבו הרועים
 - ו. רבקה שמה עורות עיזים על ידי יעקב ועל-
 - ז. "_____ עשו את הבכורה"
 - ח. יצחק _____ את בגדי יעקב, שיש בהם _____ טוב
 - ט. עשו ביקש שיעקב _____ אותו בנזיד
 - י. כך נולד עשו
 - ך. רבקה אמרה ליעקב "עלי _____ בני"
 - ל. יעקב התברך במים, שיורדים בלילה מהשמים
 - ם. כמות היבול שצמחה ליצחק הייתה _____
 - ן. יעקב התברך ברוב _____
 - ס. יצחק נחרד כי חשש שמא שינה את ה- (רש"י)
 - ע. "אולי ימושני אבי והייתי בעיניו _____"
 - ף. כשעשו חזר מן השדה הוא היה
 - ץ. "ולאום מלאום _____"
 - ק. יעקב היה איש -
 - ר. "_____ יצחק לד'... לו ד'"
 - ש. יצחק ברך את יעקב, שיהיה לו מזה לרוב
 - ת. על באר זו לא רבו הרועים

ואלה שמות

"ומטל השמים מעל"

מהם שבעת השמות של השמים? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

אמר רבי חנינא: הרואה באר בחלום רואה שלום, שנאמר: "ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים". רבי נתן אומר, מצא תורה, שנאמר: "מצאי מצא חיים". ורבא אמר, מצא חיים ממש. הרואה באר בחלום, ישכים ויאמר "ויחפרו עבדי יצחק בנחל", קודם שיקדמנו פסוק אחר "כהקיר בור מימיה". כמה בארות חפר אבינו יצחק בבאר שבע? רבי יהודה בן רבי סימון אמר: ארבע, וכנגד כן זכו בניו ונעשו לארבעה דגלים במדבר. וחכמים אמרו: חמש, כנגד חמישה ספרי תורה: "ויקרא שם הבאר עשק", כנגד ספר בראשית, שבו התעסק הקדוש ברוך הוא, וברא את העולם. "ויקרא שמה שטנה", כנגד ספר ואלה שמות, על שם הכתוב בו: "וימררו את חייהם בעבודה קשה". "וימצאו שם באר מים חיים", כנגד ספר ויקרא, שהוא מלא הלכות רבות שהן כמים חיים. "ויקרא אותה שבעה", כנגד ספר במדבר, שהוא משלים שבעה ספרים של תורה. והלא חמישה הן? אלא, בר קפרא היה מחלק את ספר במדבר לשלושה ספרים: מן "וידבר ד' אל משה במדבר" עד "ויהי בנסוע הארון" - ספר בפני עצמו הוא. הפסוקים: "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ד' ופצו איביך וינסו משנאיך מפניך: ובנחה יאמר שובה ד' רבבות אלפי ישראל" - ספר בפני עצמו הוא. ומשם עד לסוף הספר שלישי הוא בפני עצמו. "ויקרא שמה רחובות", כנגד משנה תורה (ספר דברים). על שם הפסוק שנאמר בו: "כי ירחיב ד' אלקיך את גבלך", ואף על הבאר הזאת כתוב: "כי עתה הרחיב ד' לנו ופרינו בארץ". (ע"פ מדרש רבה וילקו"ש)

מילה בפרשה

**הוא למד ממנו,
על הבנים שהולידו,
שלהתקוטט לא חדלו,
אם מספיק מים קיבלו.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

חידת האבן עזרא: האות הראשונה עשירית הכף, האות האחרונה עשירית הכף, האות השלישית חשבון כף, והאות השניה כף פחות כף וחצי.
* * * *

"הכי קרא שמו יעקב"

אביו של הגאון הרב יעקב מליסא, בעל ה'נתיבות המשפט' היה גאון ועילוי אדיר, שהתמדתו בתורה ושקיעותו בה היו לפלא. אף כשנולד בנו, והגיעה העת להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, והתינוק כבר היה מונח על ברכי הסנדק, עודנו היה שקוע במחשבותיו בסוגיה קשה. הגיע המוהל למילים: 'ויקרא שמו בישראל', אך הגאון כאילו לא שמע את הדברים. דחק בו המוהל שוב ואמר: 'ויקרא שמו בישראל..?', מיד התנער הגאון משרעפיו אך משום מה חשב ששואלים אותו לשמו ומיד ענה: "יעקב", לכן שמו של בנו כמותו: יעקב בן יעקב. (בשם הגר"י זילברשטיין)

שעשועי דאורייתא

"ועל חלקת צואריו"

היכן עוד בתורה מוזכר צוואר? (7 תשובות)
* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק שמוזכרים בו: סב, בנו, נכדתו ושני נכדיו.
2. מילה המוטעמת במרכא כפולה.
3. שלושה מגלגל המזלות.
4. את שמותיהם של שניים מספרי התנ"ך.
5. אותה המילה המופיעה פעם מלא ופעם חסר זה ליד זה.
6. פסוק שלם שכל המילים בו בנות אותו מספר של אותיות.
7. פסוק עם 10 מילים המתחילות באות א'.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשה מסופר בעיקר על מידותיהם של יעקב ועשו, ומסתיימת: "ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי".
בפרשת תולדות ישנם 106 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:
"ימי אבל אבי" = בגימטריא = 106

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: אישה שקיבלה את שמה בברית מילה: שרה ואברהם נשתנו שמותיהם בברית. (תוס' השלם בלך לך) **לסדר את הפרשה** - "ולמה זה לי בכרה". **חידון א' ת'** - אדרת שער, בשמת, גדיי עיזים, דמים, הוה גביר לאחיר, ויתן לך, זרעו, חמודות, טובת מראה, יהודית, כנען, לאומים, מצאנו מים, נביות, סתמום, עשק, פדן ארם, ציד, קשת, רועים, שישים, תם. **חידון א' ת' הפוך** - יצוא יצא בא, רעב, להרוג, נזיד, שטנה, חלקת צוואריו, ויבז, הריח ריח, שילעטי, אדמוני, קללתך, טל, מאה שערים, דגן, יחס, כמתעתע, עיף, יאמץ, חלק, ויעתר, תירוש, רחובות. **שעשועי דאורייתא** - בפרשה: "ופרכת עלו מעל צוארך", עשו נפל על צוואר יעקב כשנפגשו, יוסף ענד רביד זהב על צווארו, יוסף בכה על צוואר בנימין, בנימין בכה על צוואר יוסף, כשיעקב ויוסף נפגשו אחד מהם נפל על צוואר השני (מחלוקת ראשונים מי נפל על מי), "ונתן עול ברזל על צוארך". 1. "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נביות". 2. "ויבא לו יין". 3. קשתך, תומם, גדיי. 4. שמות, ויקרא. 5. "הקל קול". 6. "וישב יצחק בגרר". 7. "וירא אליו ד' בלילה ההוא ויאמר אנכי אלקי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי". **ואלה שמות** - וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וכולם קרוים אף 'שמים'. (חגיגה יב, ועיין שם שמפורט למה משמש כל אחד) **מילה בפרשה חי שרה** - יכלה. "איסור הוא יאסור" - יאסור=יכלא, "ויכחיד שנות דור" - יכחיד=יכלה, "כי היה כח בידה" - היא יכלה, "ומלהצילה לא ימנע" - ימנע=יכלה (בפרשה: "את קברו לא יכלה"). **טמונות בפרשה** - 1. "ורב (יעבוד צעיר)" (כה, כג) 2. "מאה שערים" (כו, יב) 3. "רחובות" (כו, כב) 4. "שבעה" (כו, לג) 5. "הנה ת(א)ומים בבטנה" (כה, כד) 6. "משמני הארץ" רש"י: "זו איטליה" (כז, לט) 7. "ועל חרבך תחיה" (כז, ז) 8. 'כשזה קם זה נופל' (רש"י כה, כג) 9. "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו" (כז, כב) 10. "ויגדל האיש וילך הלוך וגדל" (כו, יג) "ויגדלו הנערים" (כה, כז) 11. "ריח בגדיו" (כז, כז) 12. "יודע ציד" (כה, כז) 13. "שא נא" 'לשון השחזה... חדד סכינך' (רש"י כז, ג) 14. 'כטלית של צמר' (רש"י כה כה) 15. קוף קטנה במילה "קצתי בחיי" (כז, כו) 16. הברכות ניתנו בליל הסדר כמו שכותב רש"י: 'האחד הקריב לפסחו' (רש"י כז, ט) **טמונות בהפטר** - 1. "תשימו על לב... שמים על לב" (בב) 2. "ויסגר דלתים" (א, א) 3. "ועבד אדניו" (א, א) 4. "ואת הפסח ואת החולה" (א, יג) **שאלה לשלחן השבת נח** שאלנו: מדוע הותרה לנח אכילת דגים והרי לא נכנסו דגים אל התיבה ולא ניצלו על ידי נח שלא טרח עבורם כלל? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. הדגים חטאו אבל לא ענשו כי לא הצטוו לדבוק במינם. 2. אכן לא הותרו דגים עד מתן תורה שאלמלא קיבלו ישראל את התורה היה העולם חוזר לתוהו. 3. גם מה שהדגים ניצלו זה היה בזכותו של נח. 4. דגים אינם בעלי יכולת הרבעה שלא עם מינם ולכן אין להם גדולה שלא חטאו. 5. הותרו רק כדי שלא להטיל קנאה במעשה בראשית. (משך חכמה) 6. דגים מעולם לא נאסרו. 7. לולי הצלתו של נח אזי כל העולם היה הרב כולל הדגים. 8. המים סיבב לתיבה לא רתחו כדי להציל את הדגים.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף ו'דרשו'.
בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם: "ול-טושים" (כהג,)

משא דבר ד' (מלאכי א' א' - ב' ז')

הפטרת תולדות

טמונות בהפטרה

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת!
לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775